

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 192 (XXXVI) — Nr. 1286

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 19 decembrie 2024

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>	<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>	
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		ACTE ALE AUTORITĂȚII NAȚIONALE DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI		
Decizia nr. 363 din 11 iulie 2024 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 20 ¹ alin. (1), (2) și (2 ¹) din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare	2-6	88.	— Ordin privind aprobarea Regulamentului de calificare a producției de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și de verificare și monitorizare a consumului de combustibil și a producțiilor de energie electrică și energie termică utilă, în cogenerare de înaltă eficiență	13
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE		ACTE ALE BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI		
2.351/202. — Ordin al ministrului afacerilor externe și al viceprim-ministrului, ministrul afacerilor interne, privind introducerea obligativității deținerii vizei de tranzit aeroportuar pentru cetățenii unor state terțe care tranzitează aeroporturile din România	6	59.	— Circulară privind marja aplicată la rata dobânzii medii la facilitatea de creditare a Băncii Naționale a României în vederea stabilirii ratei dobânzii penalizatoare pentru neîndeplinirea cerințelor privind constituirea rezervelor minime obligatorii în lei	14
<u>7.712/3.359. — Ordin al ministrului educației și al ministrului muncii și solidarității sociale pentru modificarea și completarea anexei nr. 1 la Ordinul ministrului educației și al ministrului muncii și solidarității sociale nr. 6.250/2.156/2022 pentru aprobarea Metodologiei de elaborare, validare, aprobare și gestionare a standardelor ocupaționale .....</u>	7	60.	— Circulară privind rata rezervelor minime obligatorii pentru pasivele în valută	14
<u>7.734. — Ordin al ministrului educației privind aprobarea Programei școlare pentru disciplina obligatorie Istoria comunismului din România, nivel liceal, clasa a XII-a, învățământ cu frecvență zi, clasa a XIII-a, învățământ cu frecvență redusă/seral .....</u>	8-12	61.	— Circulară privind rata rezervelor minime obligatorii pentru pasivele în lei	15
		62.	— Circulară privind deducerea standard aplicată pasivelor din categoria titlurilor de natura datoriei cu maturitatea la emitere de până la doi ani inclusiv	15
		12.	— Regulament pentru modificarea și completarea Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 4/2023 privind cerințe prudențiale pentru băncile de dezvoltare	16

MINISTERUL EDUCAȚIEI

ORDIN**privind aprobarea Programei școlare pentru disciplina obligatorie Istoria comunismului din România, nivel liceal, clasa a XII-a, învățământ cu frecvență zi, clasa a XIII-a, învățământ cu frecvență redusă/seral**

În conformitate cu prevederile art. 17 alin. (1), art. 88 alin. (3) și ale art. 248 alin. (29) din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare,
având în vedere prevederile art. 4 lit. a) din Hotărârea Guvernului nr. 277/2020 privind organizarea și funcționarea Centrului Național de Politici și Evaluare în Educație,
având în vedere Ordinul ministrului educației nr. 6.072/2023 privind aprobarea unor măsuri tranzitorii aplicabile la nivelul sistemului național de învățământ preuniversitar și superior, cu modificările ulterioare,
în baza Ordinului ministrului educației naționale nr. 3.593/2014 pentru aprobarea Metodologiei privind elaborarea și aprobarea curriculumului școlar — planuri-cadru de învățământ și programe școlare,
având în vedere Referatul de aprobare nr. 3.384 din 15.10.2024,
în temeiul art. 13 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 731/2024 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, cu modificările ulterioare,

ministrul educației emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina obligatorie Istoria comunismului din România, nivel liceal, clasa a XII-a, învățământ cu frecvență zi, clasa a XIII-a, învățământ cu frecvență redusă/seral, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Programa școlară prevăzută la art. 1 se aplică începând cu anul școlar 2025—2026.

Art. 3. — Direcția generală echitate și performanță în învățământul preuniversitar, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație, inspectoratele școlare și unitățile de învățământ duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 4. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul educației,
Ligia Deca

București, 16 decembrie 2024.
Nr. 7.734.

ANEXĂ

**PROGRAMA ȘCOLARĂ
pentru disciplina obligatorie Istoria comunismului din România, nivel liceal, clasa a XII-a, învățământ cu frecvență zi, clasa a XIII-a, învățământ cu frecvență redusă/seral****Notă de prezentare**

Istoria Comunismului din România a fost introdusă ca disciplină școlară obligatorie, parte a trunchiului comun (TC), în învățământul liceal, ca urmare a aplicării prevederilor Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, fiindu-i alocată o oră/săptămână, pe durata unui an școlar, la clasa a XII-a, formă cu frecvență de zi, respectiv clasa a XIII-a, formă cu frecvență redusă/seral. La nivelul Uniunii Europene au fost adoptate documente al căror conținut fac referire la necesitatea condamnării în plan internațional a crimelor săvârșite de către regimurile totalitare, precum Rezoluția nr. 1.481 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei din 25 ianuarie 2006 și Rezoluția Parlamentului European din 2 aprilie 2009, cu titlul „Conștiința europeană și totalitarismul”, care:

— condamnă în mod ferm și neechivoc toate crimele împotriva umanității și încălcările grave ale drepturilor omului comise de toate regimurile totalitare și autoritare;

— solicită declararea zilei de 23 august ca Ziua europeană a comemorării victimelor tuturor regimurilor totalitare și autoritare, care să fie comemorată cu demnitate și imparțialitate.

În aprilie 2006 a fost înființată Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România, cu scopul de a studia și a redacta un raport, în vederea condamnării oficiale a regimului comunist din România, raport care a fost dat publicității în același an.

Programa școlară Istoria comunismului din România, alături de celelalte programe de istorie din învățământul liceal, contribuie, prin conținuturile, competențele generale și specifice vizate, la atingerea descriptorilor asociați atributelor din profilul de formare al absolventului: comunicativ, creativ, reflexiv, colaborativ, prospectiv, autonom, rezilient, responsabil și etc. De asemenea, programa vizează și dezvoltarea competențelor-cheie, printre care se numără cea de înțelegere a unor mesaje în limba română sau în limbi de circulație internațională, competențele personale, sociale și de a învăța să înveți, cele de sensibilizare și exprimare culturală și cele civice și juridice, care joacă un rol important în consolidarea democrației și în reducerea riscurilor alunecării către un regim totalitar, o adevărată amenințare pentru evoluția societății contemporane.

Programa oferă elevilor posibilitatea de a cunoaște și înțelege particularitățile regimului comunist din România, practicile și politica economică specifice regimului, impactul

social și cultural asupra societății românești, respectiv modalitatea prin care un guvern înlocuiește proprietatea privată cu proprietatea comună și exercită controlul asupra mijloacelor de producție, aparent pentru binele colectiv. Această înțelegere a regimului comunist nu vizează doar practicile politice, ci și liderii acestuia, așa-numita elită a partidului, responsabilă de încălcarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului, de controlul întregii societăți și instaurarea terorii. Astfel, studiul acestei discipline va asigura elevilor formarea unei perspective critice asupra regimului comunist și înțelegerea impactului avut asupra societății, drepturilor individuale și economiei. Această nouă disciplină contribuie la profilul de formare al absolventului de liceu, elevul fiind capabil:

- să analizeze critic și să interpretează o varietate de mesaje receptate în diverse situații de comunicare, inclusiv cele specifice diverselor domenii de cunoaștere, prin diverse tipuri de media;

- să participe activ, în calitate de cetățean responsabil, la luarea deciziilor care îl privesc, la activități și proiecte care promovează valorile general-umane și dezvoltarea democratică a societății;

- să formuleze întrebări și posibile răspunsuri bazate pe argumente simple, cu privire la probleme personale, de grup sau ale comunității școlare;

- să analizeze fenomenele și procesele sociale, juridice, economice, inclusiv rolul îndeplinit de mass-media și realizarea unor proiecții simple privind evoluțiile acestora;

- să se raporteze critic la fenomene și procese economice și sociale, inclusiv la rolul și funcțiile mass-media într-o societate democratică, pentru a putea lua decizii pe bază de argumente, pentru a înțelege complexitatea și interacțiunea dintre fenomene și procese, pentru a proiecta soluții durabile.

Programa școlară Istoria Comunismului din România respectă structura standard a curriculumului național, conform Ordinului ministrului educației nr. 6.731/2023 privind aprobarea Profilului de formare al absolventului.

Programa are un caracter inter- și transdisciplinar, încurajând creativitatea și adaptarea strategiilor didactice la particularitățile de vârstă și cognitive ale elevilor. Prin urmare, acest document curricular presupune abordări diverse, care trebuie să se concretizeze în forme specifice de învățare, pentru fiecare elev sau colectiv de elevi.

Competențe generale

1. Utilizarea adecvată a limbajului de specialitate în analiza faptelor istorice

2. Examinarea critică și responsabilă a informațiilor oferite de diverse surse pentru investigarea unor fapte istorice

3. Dezvoltarea unei atitudini critice și a unei conduite proactive față de o lume în continuă schimbare, prin valorificarea experiențelor trecutului

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

- 1.1. Utilizarea informației din surse istorice referitoare la concepte istorice și coordonate de timp și spațiu, în diverse situații de comunicare

- realizarea de organizatoare grafice cuprinzând informații selectate din diverse surse, în funcție de criteriile spațiu, timp, concepte etc.;

- elaborarea unor prezentări/realizarea unor expoziții care evidențiază sau ilustrează conceptele/aspectele specifice perioadei comuniste;

- realizarea unui portofoliu folosind criterii de spațiu-timp și concepte specifice.

- 1.2. Exprimarea orală și în scris a ideilor și a opiniilor, referitoare la fapte din istoria recentă a românilor, folosind limbajul de specialitate

- organizarea unor discuții de tip panel referitoare la diferite practici politice din România comunistă;

- realizarea unei biblioteci online a comunismului din România, prin valorificarea elementelor de istorie locală, surse scrise, audio, video (de exemplu: interviuri, fotografii, presă etc.);

- realizarea de prezentări tematice utilizând termeni și concepte specifice diferitelor domenii de activitate (economic, social, politic și cultural).

- 2.1. Analizarea modelului economic, social, politic și cultural al regimului comunist din România

- crearea de prezentări multimodale care să redea diferite aspecte ale societății românești din timpul regimului comunist;

- realizarea unor interviuri cu persoane din familie/comunitatea locală care au activat în diverse domenii în perioada comunistă;

- organizarea de expoziții în școală sau în mediul virtual, cu obiecte, fotografii, documente personale și oficiale etc., în scopul înțelegerii specificului perioadei comuniste.

- 2.2. Compararea, în sursele de informare, a perspectivelor multiple referitoare la fapte și diferite aspecte ale regimului comunist

- utilizarea de hărți comparative care să reflecte evoluția economică, socială, arhitecturală în plan local, regional, național;

- realizarea unui portofoliu digital care conține diverse puncte de vedere referitoare la economie, societate, politică și cultură, folosind informații extrase din diferite surse;

- elaborarea unor fișe de lucru conținând perspective multiple din surse de informare cu privire la perioada comunistă, în funcție de un criteriu (documente oficiale, arhive personale, interviuri etc.).

- 2.3. Explicarea cauzalității, a continuității și a schimbării în istoria recentă a românilor, folosind argumente din sursele de informare

- exerciții de stabilire, pe baza surselor de informare, a relației de cauzalitate/cauzalității pentru diverse acțiuni, atitudini, opinii, la nivel individual și colectiv;

- organizarea de dezbateri privind legăturile de cauzalitate între deciziile politice și impactul acestora asupra societății și individului;

- investigarea unor aspecte ale vieții cotidiene (publice și private), care implică membri ai comunității locale, care au activat în diferite domenii în perioada comunistă.

- 3.1. Formularea unor opinii argumentate referitoare la fapte, personalități din istoria recentă a românilor

- redactarea unui eseu folosind argumente și informații relevante din diverse surse istorice;

- realizarea unei investigații prin care se susțin/se combat puncte de vedere privind fapte și personalități din perioada comunistă, folosind resurse multimedia;

- consemnarea într-un jurnal a faptelor, a opiniilor, a reflecțiilor personale etc., din perspectiva unui membru/sustinator al rezistenței, respectiv al disidenței.

- 3.2. Demonstrarea unei atitudini critice față de impactul evenimentelor/proceselor istorice asupra individului și a comunității

- realizarea unui proiect referitor la o inițiativă comunitară pornind de la perspectiva regimului comunist, respectiv postcomunist, pentru a încuraja participarea la procesul decizional (școală, comunitate locală);

- organizarea unor campanii de strângere a unor obiecte diverse din perioada regimului comunist;

- elaborarea unor pliante, afișe, discursuri, prezentări video etc., prin care să se promoveze atitudini și comportamente bazate pe valorile democratice.

Conținuturi

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Introducere în studiul regimurilor comuniste	1.1. Regimurile comuniste în secolul al XX-lea
2. De la partid periferic la partid unic	2.1. Dinamica Partidului Comunist/Muncitoresc Român: 1921—1989 2.2. Propaganda: instituții și practici, învățământul de partid 2.3. Organizații de masă Studiu de caz: organizațiile de copii și tineret 2.4. Rolul liderului și cultul personalității Studiu de caz: Gheorghe Gheorghiu-Dej Studiu de caz: Nicolae Ceaușescu
3. Dinamica regimului comunist	3.1. Instituții politice și organizarea administrativă 3.2. Relația stat—cetățean: coerciție, rezistență și acomodare
4. România în relațiile internaționale postbelice	4.1. Relațiile cu marile puteri în perioada 1944—1989 Studiu de caz: România în cadrul organizației Tratatului de la Varșovia
5. Represiunea politică	5.1. Legislație și instituții represive: securitate, miliție, trupe de securitate, justiția 5.2. Sistemul concentraționar (1945—1964): închisori, lagăre, colonii de muncă, deportări 5.3. Forme de supraveghere și represiune (1965—1989): generalizarea supravegherii, procese de drept comun motivate politic, psihiatrie punitivă, instituționalizarea forțată a minorilor
6. Forme de opoziție și contestare	6.1. Rezistența armată 6.2. Dizidența Studiu de caz: impactul Actului final de la Helsinki asupra României. Doina Cornea 6.3. Exilul românesc Studiu de caz: Radio Europa Liberă
7. Economia	7.1. Satul: țărănime, colectivizare, sistematizare 7.2. Orașul: proletariat, industrializare, urbanizare 7.3. Crizele economiei de comandă: raționalizarea alimentară, penuria bunurilor de consum, comerțul paralel, corupția
8. Societatea	8.1. Viața cotidiană: petrecerea timpului liber 8.2. Culte și practici religioase 8.3. Minorități etnice
9. Educația și sportul	9.1. Învățământul public între educație și control ideologic 9.2. Sportul de masă și de performanță
10. Politici în domeniul sănătății. Demografia	10.1. Politici în domeniul sănătății. Campanii de sănătate publică (antialcool, antitabac, combaterea epidemiilor) 10.2. Demografia Studiu de caz: Decretul nr. 770/1966
11. Politici culturale ale regimului comunist	11. Instrumentalizarea politică a culturii Studiu de caz: protocronismul
12. Revoluția din decembrie 1989	12. Anul 1989 în context internațional. Revoluția din decembrie 1989 în România
13. Memoria regimului comunist	13.1. Memoriale și muzee ale comunismului în România și în Europa de Est 13.2. Condamnarea comunismului în România. Procese contra foștilor tortionari. Nostalgia comunismului

Sugestii metodologice

Prin competențele generale și specifice, conținuturile și activitățile de învățare propuse, programa disciplinei școlare Istoria comunismului din România contribuie la atingerea descriptorilor specifici din profilul de formare al absolventului, la dezvoltarea principalelor competențe-cheie, dar și la recuperarea memoriei individuale și colective cu privire la fapte și evenimente importante din a doua jumătate a secolului al XX-lea și la o mai bună comunicare între generații. De asemenea, coroborarea relatărilor contemporanilor cu izvoarele istorice editate sau inedite și acceptarea perspectivelor multiple asupra evenimentelor și faptelor din perioada regimului comunist din România au rolul de a dezvolta și anumite operații ale gândirii (analiza, sinteza, comparația, abordarea critică), dar și competențele de cercetare istorică, de cultivare a toleranței, a respectului pentru demnitatea umană, pentru drepturile omului și ale minorităților.

Prin compararea faptelor istorice din perioada regimului comunist cu cele din perioada interbelică sau postdecembristă, elevii vor înțelege în mod nuanțat diferențele dintre regimul totalitar și cel democratic, astfel încât să conștientizeze importanța implicării civice pentru a nu mai fi posibilă instaurarea unui regim totalitar.

Un alt obiectiv al studierii acestei discipline este înțelegerea motivelor de ordin economic, social, politic, cultural, psihologic care generează unele nostalgii față de un regim de tip totalitar, care a anihilat orice formă de opoziție, a curmat destinul mai multor generații și a încălcat în mod brutal demnitatea umană.

Conținuturile sunt structurate pe 13 domenii, organizate în baza criteriului cronologic, dar și tematic, cuprinzând o introducere în studiul regimurilor comuniste, urmată de teme în care sunt abordate noțiuni referitoare la sistemul politic din România (instituții de stat și de partid, politici represive și forme de opoziție și contestare), relații internaționale, aspecte privitoare la economie, structuri sociale și politici din domeniul educației, sănătății, culturii, Revoluția din decembrie 1989, memoria regimului comunist. Ordinea temelor din programă nu reprezintă o succesiune obligatorie de proiectare a activității didactice, utilizarea lor fiind determinată de logica demersului didactic individual, de adecvarea la competențele vizate, dar și de particularitățile cognitive și nivelul de pregătire a elevilor. Se recomandă abordarea transdisciplinară a conținuturilor, dar și din perspectiva dezvoltării personale, astfel încât să contribuie la educația pentru valorile democratice, la formarea unor atitudini și conduite civice, în vederea consolidării statului de drept.

Competențele generale și specifice prevăzute de această programă sunt în concordanță cu recomandările formulate de Consiliul Europei în 2018, asigurând contribuția disciplinei Istoria comunismului din România la atingerea competențelor-cheie europene. Fiecare competență specifică prevăzută în programă poate fi dezvoltată în cadrul mai multor teme, prin diverse activități de învățare, utilizând strategii didactice centrate pe elev, care să determine înțelegerea faptelor istorice studiate.

În raport cu setul de competențe ce trebuie dezvoltate, dar mai ales cu valorile și atitudinile vizate, profesorul poate alege forme de activitate variate (frontală, pe grupe, individuală, independentă), mijloace de învățământ atractive pentru elevi (preponderent audio-vizuale), metode diferite, clasice și moderne. Astfel, pot fi utilizate metode interactive precum dezbateră, jocul de rol, învățarea prin descoperire, brainstormingul, portofoliul, proiectul, jurnalul cu dublă intrare, turul galeriei, investigația, diagrama Venn, pălăriile gânditoare, metoda Chat, biblioteca vie, dar și aplicații de e-learning. Pentru realizarea activităților online se pot utiliza următoarele aplicații:

- Google Forms — destinat evaluării;
- Livresq (<https://livresq.com/>) — lecții interactive;

- Kahoot! (<https://kahoot.it/>) — învățare bazată pe joc;
- Padlet (<https://padlet.com/>) — aviziere virtuale;
- LucidChart (<https://www.lucidchart.com/>) și
- MindMeister (<https://www.mindmeister.com/>) — crearea unor hărți conceptuale;
- Genially (<https://app.genially.com/>) — exersarea gândirii critice;
- Book Creator (<https://bookcreator.com/>) — cărți digitale;
- Canva (<https://www.canva.com/>) — afișe/postere/prezentări digitale;
- Nearpod (<https://nearpod.com/>) — lecții interactive;
- Wordwall (<https://wordwall.net/>) — lecții interactive;
- Socrative (<https://www.socrative.com/>) — evaluare etc.

Strategiile didactice pot include vizionarea unor filme documentare și artistice, sincron sau asincron, analizarea unor reportaje și articole apărute în presa scrisă, materiale de propagandă specifice epocii sau creații literar-artistice.

Studiul disciplinei Istoria comunismului din România poate include și activități extracurriculare (vizite la muzee, case memoriale, expoziții tematice, dezbateri, ateliere deschise etc.), invitații adresate unor persoane care au activat în perioada comunistă în diverse domenii (cultură, economie, învățământ, nomenclatură etc.) sau inițierea unor proiecte atractive (realizarea unui film, reportaj, unei piese de teatru etc.) care să contribuie la înțelegerea și aprofundarea perioadei regimului totalitar comunist din România.

Evaluarea trebuie concepută cu scopul de a verifica gradul de atingere a competențelor, respectiv nivelul de achiziții dobândite. Astfel, evaluarea constituie o ocazie de validare a secvențelor educative, a componentelor procesului didactic și un mijloc de delimitare, fixare și intervenție asupra conținuturilor și obiectivelor educaționale. Sunt necesare diversificarea formelor de evaluare și creșterea gradului de adecvare a acestora la situații didactice concrete, extinderea folosirii testului docimologic, a proiectelor având caracter de sinteză, a modalităților complementare/alternative de evaluare (referate, interviuri, portofolii etc.), punerea la punct a unor metode de evaluare a achizițiilor practice prin prezentarea criteriilor de evaluare și notare. Elevul trebuie să devină un partener autentic al profesorului în actul de evaluare, prin autoevaluare și interevaluare. Evaluarea formativă se poate realiza și prin teste care conțin itemi obiectivi, semiobiectivi și subiectivi, proiectați în baza competențelor specifice.

Exemplu de activitate de învățare în vederea formării, dezvoltării și evaluării CS 2.1

Competența specifică 2.1 Analizarea modelului economic, social, politic și cultural al regimului comunist din România, derivată din competența generală 2. Examinarea critică și responsabilă a informațiilor oferite de diverse surse pentru investigarea unor fapte istorice, poate fi dezvoltată în cadrul unității de învățare Economia, printr-o activitate didactică în care elevii să creeze prezentări multimodale referitoare la ocupații, categorii sociale, crizele economiei centralizate sau alte aspecte privitoare la istoria locală. Gândită ca o activitate de consolidare și evaluare, metoda didactică utilizată poate fi investigația deoarece, prin intermediul acesteia, profesorul poate evalua atât procesul învățării, cât și atitudinea elevului, creativitatea, lucrul în echipă, perseverența și alte trăsături de personalitate, iar elevii, manifestând curiozitate, pot descoperi documente inedite, pot intra în dialog cu persoane care au trăit în perioada comunistă, explorând astfel istoria locală a comunității.

Forma de activitate recomandată este cea pe grupe, fiecare dintre acestea urmând să realizeze o investigație referitoare la una dintre subtemele din programă, ilustrând comparativ perioada stalinistă, cea a relativei liberalizări și cea a regimului Nicolae Ceaușescu. Activitatea se poate desfășura atât în format clasic, cât și blended learning sau exclusiv online,

utilizând diverse platforme, precum Zoom, Microsoft Office Teams, Google Meet, care permit activarea întregii clase, dar și posibilitatea creării unor grupe/echipe prin activarea opțiunilor de break-out rooms.

Această abordare le permite elevilor să perceapă faptul că regimul comunist a parcurs mai multe etape, cu caracteristici diferite, că anumite categorii socioprofesionale au fost avantajate pe termen scurt, dar că această situație a generat tensiuni în societate și involuție generală și, nu în ultimul rând, să înțeleagă mentalitatea nostalgicului față de acest regim și motivele subiective ale gândirii sale.

În vederea atingerii competenței vizate, activitatea de învățare propusă trebuie să parcurgă patru etape, prima fiind cea în care profesorul prezintă clasei toate detaliile organizatorice și temele investigației, fiecărei grupe revenindu-i una dintre acestea:

- grupa 1 — tema Satul: țărâtime, colectivizare, sistematizare, cu următoarele subteme:
  - Condiția țaranului în perioada comunistă;
  - Colectivizare — cauze, etape, consecințe;
  - Sistematizarea satelor — cauze, desfășurare, consecințe;
- grupa 2 — tema Orașul: proletariat, industrializare, urbanizare, cu următoarele subteme:
  - Evoluția proletarietului în perioada comunistă;
  - Industrializare — cauze; industria grea — industria bunurilor de consum; consecințe;
  - Urbanizarea — cauze, evoluție, consecințe;
- grupa 3 — tema Crizele economiei de comandă: raționalizarea alimentară, penuria bunurilor de consum, comerțul paralel, corupția, cu următoarele subteme:
  - Evoluția economiei în perioada comunistă;
  - Raționalizarea alimentară și penuria bunurilor de consum;
  - Comerțul paralel, corupția;
- grupa 4 — tema Structuri socioeconomice în comunitatea locală, cu următoarele subteme:
  - Specificul economiei locale — agricultură, industrializare, turism;
  - Reconstituirea universului agroalimentar al localității: alimentară, aprozar, gostat;
  - O zi din viața unui țaran/muncitor în România comunistă.

În cea de-a doua etapă, elevii, sub coordonarea profesorului, realizează planul de lucru al investigației și etapele aferente, stabilesc posibilitățile de documentare și criteriile de evaluare a produselor finale. Ulterior, în cea de-a treia etapă, a investigației propriu-zise, elevii colectează date/informații din surse istorice privitoare la subtema repartizată, apoi analizează și le selectează pe cele relevante. În timpul investigației, care se poate desfășura pe parcursul orelor de curs, dar mai ales în afara acestora, rolul profesorului este de a ghida activitatea independentă prin feedback oferit constant elevilor, constând în sugestii de rezolvare a unor probleme ce apar pe parcursul demersului investigativ, dar și prin răspunsuri la întrebările suplimentare. Pot fi recomandate elevilor pentru activitățile de documentare referitoare la această unitate de învățare documente istorice editate sau inedite, legislația vremii, materiale preluate din mass-media, texte literare pe teme istorice etc.

Surse importante de documentare se găsesc în mediul online: „Satul românesc în comunism” sau referințe despre filmul „Străinul” pe site-ul Institutului pentru Investigarea Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (<https://www.iicmer.ro/>), „Au băgat marfă la Gostat” — Muzeul Amintirilor din Comunism (<https://madc.ro/>), „România comunistă: aspecte ale vieții

cotidiene” — Muzeul Național de Istorie a României (<https://www.comunismulinromania.ro/>). Materiale foarte interesante și utile, inclusiv pentru activitatea didactică, au fost realizate și de către Televiziunea Română, în cadrul unor emisiuni precum 5 minute de istorie („Colectivizarea”, „Povestea cincinalelor”, „Urbanizarea”, „Istoria alimentară a poporului român”), Memorialul durerii („Colectivizarea din Vrancea”, „Așezări care s-au opus comunismului”), Moștenirea clandestină („Economia comunistă din România”), Adevăruri despre trecut („Accidente și corupție la canalul Dunăre—Marea Neagră). Documente istorice utile pot fi identificate pe site-urile Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (<http://www.cnsas.ro/>), Memorialului Victimelor Comunismului și al Rezistenței (<https://www.memorialsighet.ro/>), Centrului de Investigare a Crimelor Comunismului (<http://www.condamnareacomunismului.ro/>), Institutului Național pentru Studiul Totalitarismului (<https://totalitarism.ro/>), Memorialului Închisoarea Pitești (<https://www.pitestiprison.org/>), Institutului Român de Istorie Recentă (<http://irir.ro/wp/>).

De asemenea, pot fi utilizate și cercetări de tip istorie orală, elevii realizând interviuri cu persoane care au trăit sau au activat în diverse domenii, adunând materiale reprezentative și/sau fotografiind anumite zone, în vederea ilustrării/documentării unor aspecte care țin de sistematizarea satelor, urbanizare, industrializare, elemente de viață privată etc. Folosind surse istorice diverse, elevul prelucrează în mod critic și reflexiv informațiile, identifică relațiile de cauzalitate dintre anumite fapte istorice, conștientizează anumite prejudecăți, erori, generalizări și formulează opinii bazate pe sursele istorice.

Ultima etapă este cea în care elevii își redactează prezentarea, alegând cele mai relevante informații și modalitatea de prezentare, care poate fi sub forma unei expuneri orale, utilizând aplicații și platforme digitale, a unui referat/eseu/articol de presă sau chiar a unui joc de rol. În final, elevii formulează concluziile, fiecare grupă ilustrând unul sau mai multe aspecte ale problemei formulate, invitând colegii la reflecție.

Pentru evaluarea produselor finale, cadrul didactic prezintă elevilor, la începutul activității de investigație, criteriile de notare, cu punctajele aferente, privitoare la corectitudinea conținutului științific, relevanță, diversitatea surselor istorice, structurarea informației, utilizarea limbajului istoric, originalitatea prezentării. Aceasta va avea în vedere corectitudinea informației istorice adusă în atenție, dar și experiența de care grupul a avut parte în timpul investigației.

De asemenea, pentru evaluare pot fi utilizate aplicațiile Google Forms, Quizizz, Wordwall, Whiteboard, care permit fie realizarea diferitelor tipuri de teste, cu itemi obiectivi, semiobiectivi și subiectivi, a activităților interactive, fie redactarea unor scurte eseuri, de către fiecare elev în parte, într-o perioadă limitată de timp.

Strategiile didactice pe care profesorul decide să le utilizeze pentru formarea competențelor specifice trebuie să asigure nu doar înțelegerea evenimentelor din istoria recentă a României, ci și dezvoltarea abilității de a evalua critic ideologiile politice, de a conștientiza importanța respectării drepturilor omului, a responsabilității cetățenilor și a valorilor democratice. De asemenea, este important ca elevii să înțeleagă necesitatea existenței locurilor memoriei rezistenței și a luptei împotriva regimului comunist din România, a utilității instituțiilor muzeale ca spații de învățare, pentru reconstituirea istoriei recente, respectiv formarea unei educații istorice.